

Könyvtárak az ökoiskolákban – ötletek, dilemmák

A SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodájának könyvtára

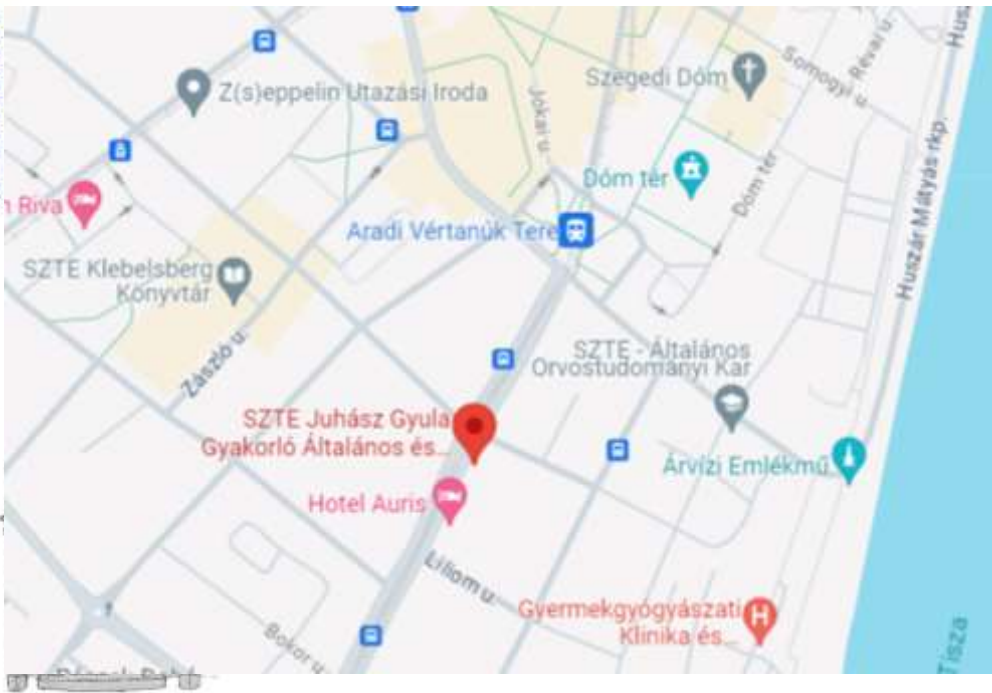

Bekesné Kovács Jusztina
könyvtárostnár

Elhangzott 2024.07.18-án Szegeden
az MKE 55. Vándorgyűlésén a Zöldkönyvtár és a KTE közös szekciójában

Iskolánk

SZTE Juhász Gyula *Gyakorló* Általános és Alapfokú *Művészeti* Iskolája,
Napközi Otthonos Óvodája

- 1928
- nagy, belvárosi iskola, nincs közösségi tér, kevés udvari és zöld terület
- közel a Tisza
- kb. 900 tanuló, 8 évfolyam, 4 párhuzamos osztály

SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodája

Az ökoiskola

- **2009/2010 ökoiskola** lettünk:
környezettudatosság, anyag- és energiatakarékosság, környezetvédelem, egészséges életmódra nevelés, érzékenyítés
- **Öko-munkacsoport** (minden munkaközösség+technikai dolgozók) – éves munkaterv

Főbb ökoiskolai programok:

- szelektív hulladékgyűjtés
- kupak-, elem- és használt sütőolaj-gyűjtés
- szabadtéri tanterem létrehozása
- zöldítés kint és bent
- papírgyűjtések
- erdei iskolák
- autómentes nap
- a Világ legnagyobb tanórája
- a Fapatkavásár „zöldítése”
- Állati jó nap (biciklizik a felső tagozat)
- Szeged, mint életünk színtere (fenntarthatósági témahét)
- környezetvédelmi jeles napok
- levegőtisztaság-mérő telepítése
- Országos Kéktúra
- Millió lépés az iskoláért-program
- az Év emlőse, madara...

- **2022/23**-as tanév második felétől **Zöld Klub** működtetése (tanárok, diákok, szülők): virágültetés, fűszerkert, egészséges táplálkozás, madáretető, rovarhotel, ruhabörze...

A könyvtár

Bejárat és előtér

A kölcsönzőterem

Az olvasóterem

és a kilátás
a megújult
udvarra.

A felsoroltakból mihez kapcsolódik tervezetten a könyvtár?

- **Zöld könyvtár** (különgyűjtemény természetvédelmi, környezetvédelmi témájú könyvekből) – programokhoz, projektekhez, versenyekhez
- **Zöld Klub helyszíne**
- **Papírgyűjtő kuka**
- **Az év madara, év emlőse...** - könyvajánló
  - Volt már pl. Szlogeníró pályázat
  - *„Ne gyárts szemetet, használd a fejedet!”*
  - *„Ne dobd el a szemetet, inkább termelj keveset!”*
  - *„Nincsen már több haladék, tűnjön el a hulladék!”*

- **Szeged, mint életünk színtere (fenntarthatósági témahét):** anyaggyűjtés segítése (alsó tagozatosoknak is), foglalkozási helyszín a 6. évfolyamosoknak az állomány felhasználásával (Tisza és tiszavirág témakörben mindenféle tudományterület bevonásával).

3. A Tisza elterjedt névénye volt a folyószabályozás előtt a **szilyom**. Isétes, keményítőben gazdag természet sokféle módon készítették, sültre, főzve, őrítve ízes helyen is fogyasztották. Így miatt nevezték val mumbulának, vagy szilyomnak is. **Magyarországon ma már szinte fáj**, de a világ több részén, pl. Ázsiában még mindig hétköznapi élelmiszernek számít. Ezért pl. ázsiai web szilárdkevertékében ritkán ugyan, de találhatunk vele. Tökés természetű növény az amerikai rendőrség az aszfaltot elvártani szokott.

A kiterjesztő információt az olvasóteremben, a szerkesztő kereséssel: Juhász Gyula: Tisza szilyom című verset keressük el a könyvtár, ezzel lesz feladatunk!

3. Festők, szobrászok művei is szólnak a tiszavirágokról. Szegeden a Tisza partján **Farkas Pál Tiszavirágzás** című szobra látható, Székesfehérváron **Varga Gábor: Tiszavirágpar** című alkotása díszíti egy ter szökőkútját a Tiszavirág-híd hídfőjénél.

A kiterjesztő információt a kiállításteremben, a feladat, tematikával, a feladat címe, his adata Szeged múzeumok körül keressük!

7. A **Tisza** a Duna leghosszabb mellékfolyója, Ukrajnában ered, két folyó – a Fehér-Tisza és a Fekete-Tisza – találkozásánál a Tisza néven folytatja útját. Magyarországon jelenleg 397 km-t tesz meg. **Tiszabecsnél lép be az ország területére és Gyálárátnál hagyja el azt.** A folyó hossza eredetileg 1419 km volt, de ez a 19. században a folyószabályozás miatt 962 km-re csökkent.

7. A tiszavirág az építészetben is jelen van. 2011-ben avatták fel Szolnokon Közép-Európa leghosszabb gyaloghídját, a Tiszavirág-hidat, mely alakjában egy tiszavirágot mintáz, 444 m hosszú és 2021-ben az év hídjának választották Magyarországon.

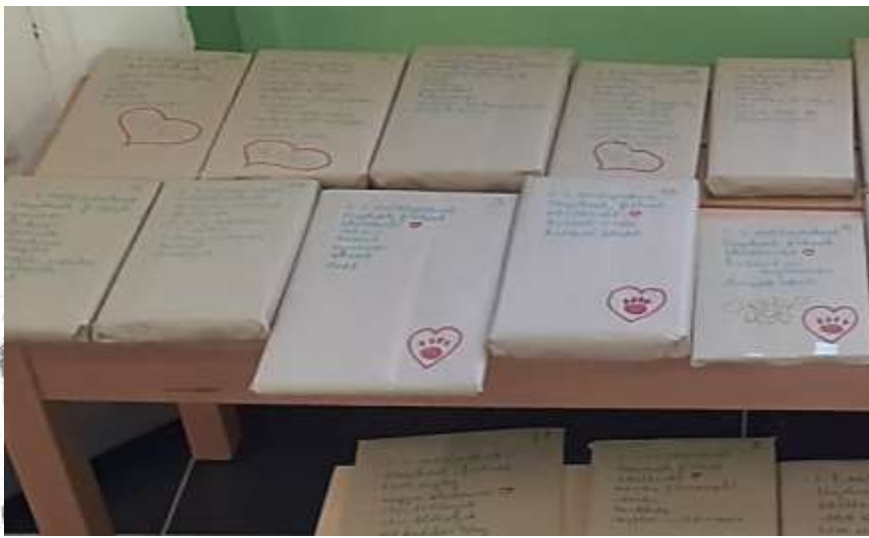
A kiterjesztő információt az olvasóteremben, a művészet témakörrel keressük el Szeged szobrai és múzeumi című közelem, fehér-halványvárka művészeti múzeum könyv könyvtár!

Könyvtári programok, események

Az ökoiskola szellemiségéhez kapcsolódó, de önálló programok

- könyvtári foglalkozások
- könyvcseré polc a portánál
- az állatvilághoz, növényvilághoz való hozzáállás személyes példája
- energiatakarékosság, alapanyagtakarékoság a mindennapokban
- újrahasznosítás a közvetlen környezetünkben (firka papírok, jegyzetpapírok, „csíkos” könyvjelzők, „barna” csomagolópapír)
- „A régi is lehet jó”-szemléletmód tudatosítása, alátámasztása (pl. vakrandin „retró” könyvek)

Amikor játék (is) van

Játékok, programok jellege:

minden esetben önállóan működő, gyors, kevés anyagköltségű tevékenységek, gyorsan pótolható, sokszorosítható alapanyagok kellenek. (Nem véletlenül alakult így.)

Előtérben a jeles napok, világnapok:

- PI. Állatok világnapja, Sünök napja, Beporzók/Méhek napja, Víz világnapja, Erdők napja, a Föld napja, Madarak és fák napja, stb.
- Állatbarát könyvtár lettünk januártól (Állatbarát iskola júniustól – közös lehetőségek a jövőben)

Minden játék, program közös célja az általános értékek megmutatása, átadása a fenntartható fejlődés tag témaköréből, a környezetvédelem, a természetvédelem, a közvetlen környezetünk védelme.

Melyek a visszatérő, jól bevált játékok?

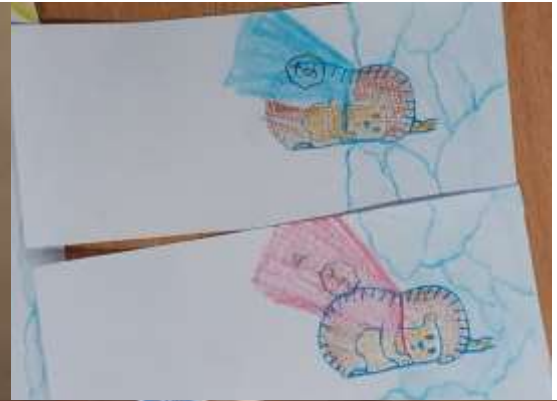
Több év tapasztalata, hogy a gyerekek nagyon szeretnek **valamit megkeresni, böngészni:**

Valamit színezni, rajzolni, ragasztani

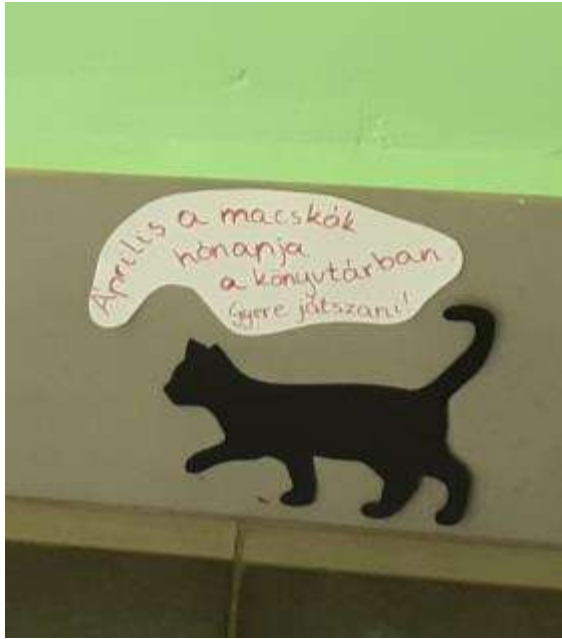

Az sem hátrány, ha olykor jutalom is van. 😊

A játék része a figyelemfelkeltés is

Állatbarát könyvtár – havonta más

UNIVERSITAS SCIENTIARUM SZEGEDIENSIS
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

Dilemmák, problémák, akadályok

Lehetne-e/kellene-e hatékonyabban, elmélyültebben?
Hogyan?

Szervezett kapcsolódás az öko-munkacsoport terveihez?
Szabadtéri tanterem kihasználása? Újra szlogeníró pályázat?
Éves kiemelt program/projekt? Van-e igény (tanár, diák)?

Helyprobléma: közösségi tér hiánya=kisebb rendezvény
fér. Örök dilemma: ki jöhet, ki nem?

Időprobléma: Mikor? Mekkora esemény? Diákok
leterheltsége gond. Fér-e még több esemény?

Létszámprobléma: Nagyobb programot kivel összefogva?

Melyik korosztálynak? Közben a könyvtár?

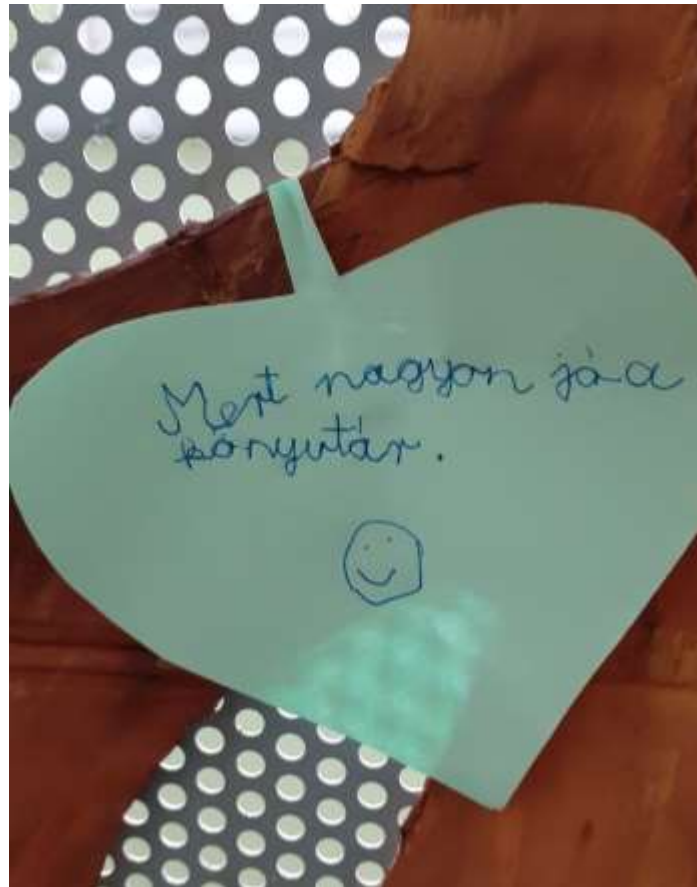
Események helyett apró szokások kialakítása?

Nálatok mindez hogyan működik?

Igazi dicséret

Köszönöm a figyelmet!